

DRŽAVNI ZBOR

Predsednica Državnega zbora, mag. Urška Klakočar Zupančič

Šubičeva 4

1000 Ljubljana

gp@dz-rs.si

Ljubljana, 25. 8. 2022

Zadeva: **Pripombe na osnutek predloga Zakona o varstvu potrošnikov (EPA: 180-IX)**

Spoštovana gospa predsednica Državnega zbora.

Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij¹ (v nadaljevanju SOEK), ki deluje pod okriljem Združenja za informatiko in telekomunikacije v okviru Gospodarske zbornice Slovenije vam v nadaljevanju posreduje predlog amandmajev na zadnje besedilo predloga zakona o varstvu potrošnikov (EPA: 180-IX). Predlagani amandmaji predstavljajo poenoteno skupno stališče članov SOEK.

Naj uvodoma pojasnimo, da je SOEK od samega začetka v celotnem postopku sprejemanja ZVPot-1 aktivno sodeloval in podajal strokovno argumentirane predloge in pripombe. Glede na trenutni predlog zakona, ki se obravnava v Državnem zboru, člani SOEK ugotavljamo, da so vendarle potrebne spremembe besedila zakona. Pripominjamo, da so bili določeni pretekli predlogi SOEK smiselno upoštevani ter se odražajo v trenutnem predlogu zakona, vendarle pa ostaja še nekaj določil, ki bi jih bilo treba prilagoditi, kar bomo utemeljili v nadaljevanju, predlagane spremembe pa položaja potrošnikov ne poslabšujejo ali omejujejo, kvečjemu izboljšujejo z bolj jasnimi predlaganimi besedilom.

Kot smo že poudarili v predlogih predlagatelju zakona pozdravljamo prizadevanja, da so v osnutku novega ZVPot vsebovane združene določbe obstoječega Zakona o varstvu potrošnikov ter tudi Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, saj gre za vsebine, ki se med seboj dopolnjujejo ter je z vidika kodifikacije prava ustrežnejše, da je vsebina umeščena v en skupen zakonski akt.

Vendarle pa moramo opozoriti, da v Državnem zboru že poteka zakonodajni postopek za sprejem povsem novega Zakona o elektronskih komunikacijah (EPA: 16-IX), ki skupaj z Zakonom o varstvu potrošnikov predstavljata temeljna predpisa, ki urejata poslovanje operaterjev v odnosu do končnega uporabnika – potrošnika. Zakon o elektronskih komunikacijah se sprejema po rednem postopku, vendar bo verjetno zaradi zamude Slovenije pri prenosu sprejet v istem času kot predmetni zakon o varstvu potrošnikov. Ob tem bi izrecno opozorili na njegovo predvideno prehodno določbo (316. člen)², ki operaterjem omogoča, da v 9 mesecih po sprejemu prilagodimo naše splošne pogoje za potrošnike. Oba zakona bosta terjala obsežne prilagoditve našega poslovanja in menimo, da je prav, da prilagoditve tako ZEKom-3 kot ZVPot-1 izvajamo skupaj naenkrat. Da bi se to doseglo, bi bilo treba minimalno prilagoditi zakon o

¹ Člani SOEK: A1 Slovenija, d.d., Telekom Slovenije, d.d., Telemach, d.o.o., HOT mobil, d.o.o., T-2, d.o.o.

² <https://imss.dz-rs.si/IMIS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/35a41c67a8c5a837cf7295ad1a7209d16c8a169eac68d7e1b92e7633d505aaa8>

varstvu potrošnikov, ter omogočiti, da se rok za uveljavitev zakona za operaterje ustrezno podaljša in/ali celo veže na bodoči zakon o elektronskih komunikacijah. Potrošniki, ki so že skladno z obema zakonoma deležni visoke zaščite njihovih pravic, s tem ne bodo niti najmanj oškodovani, operaterji po drugi strani, pa bomo imeli možnost, da premišljeno, z občutno manj stroškov in možnosti napak prilagodimo naše pogoje poslovanja obema zakonoma, ki ju Slovenija sprejema zaradi prilagoditve EU zakonodaji.

Zakon o elektronskih komunikacijah, ki kot *lex specialis* (glede na zakon o varstvu potrošnikov) ureja številne bistvene vsebine varstva končnih uporabnikov, ki so hkrati tudi potrošniki, pa je v odnosu do Zakona o varstvu potrošnikov pomemben še zaradi potrebe po jasni razmejitvi uporabe obeh zakonov ter pristojnosti organov, ki nadzorujejo izvajanje obeh zakonov. Predmetni zakon lahko odpravi te dileme, ki jih bomo operaterji morali v nasprotnem primeru reševati v dragih in zamudnih sodnih postopkih, zmeda pa ne koristi niti potrošnikov, saj se bo o njihovih pravicah odločalo v prej omenjenih zamudnih in nepotrebnih sodnih postopkih, ki odločitve znatno časovno odmikajo, ne ravno pogosto v njihovo korist.

V nadaljevanju pošiljamo predloge sprememb k posamičnim predlogom členov. Naše pripombe bomo razdelili na dva sklopa – 1. sklop predstavljajo pripombe na predlog prilagoditve ZVPot direktivam, 2. sklop pa predstavljajo pripombe na ureditev, ki je bila v veljavi že do sedaj in se zgolj prenaša v novi zakon.

1. SKLOP

K 23. členu

Predlagamo, da se tretji odstavek 23. člena briše. Ostali odstavki se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

Tretji odstavek 23. člena novega ZVPot je potrebno brisati, saj je povsem neskladen z zapisom iz drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS, ki se glasi: “2. *Ocena nepoštenosti pogojev ne sme biti povezana niti z opredelitvijo glavnega predmeta pogodbe niti z ustreznostjo med ceno in plačilom za izmenjane storitve ali blago, če so pogoji v jasnem, razumljivem jeziku.*”

Na to smo predhodno že opozorili predlagatelja zakona, ki se do opozorila na neskladnost z direktivo sploh ni opredelil.

Opozarjamo, da je zapis tretjega odstavka 23. člena novega ZVPot ravno obrnjen, kot pa to določa direktiva. Direktiva določa eskulpacijo v primeru, če so pogoji zapisani v jasnem in razumljivem jeziku, tretji odstavek 23. člena novega ZVPot pa šteje za nepoštene pogoje kljub jasnim pogojem, pisanim v razumljivem jeziku, žal pa ni razumeti, katere primere to pokriva.

Mislimo, da je jasno, da podjetje oblikuje ceno na trgu samo upoštevajoč postavljene zakonodajne okvire in v nobenem primeru se tako postavljena cena ne more šteti za nedovoljen pogoj, v nobenem primeru tudi ne more biti višina cene v presoji dovoljenosti ali nedovoljenosti, saj bi bil to grob poseg v svobodno gospodarsko pobudo.

Zaradi neskladnosti in tudi nejasnosti predlagamo izbris tretjega odstavka.

K 56. členu

Predlagamo, da se tretji odstavek 56. člena novega ZVPot izbriše.

Obrazložitev:

Tretji odstavek 56. člena novega ZVPot določa, da potrošniku, ki odstopi od pogodbe, ki jo je sklenil v posledici izvajanja nepoštenih poslovnih praks trgovca, in vrne blago, v tem primeru ni potrebno plačati uporabnine za obdobje pred vračilom blaga. 3. člen Direktive (EU) 2019/2161 v Direktivo 2005/29/ES vnaša nov člen 11a, ki določa, da imajo potrošniki, ki so oškodovani zaradi nepoštenih poslovnih praks, dostop do sorazmernih in učinkovitih pravnih sredstev, vključno z nadomestilom za škodo, ki so jo utrpeli, in kadar je ustrezno, znižanjem kupnine ali razdorom pogodbe. Države članice lahko določijo pogoje za uporabo in učinek teh pravnih sredstev. Države članice lahko po potrebi upoštevajo težo in naravo nepoštenih poslovnih praks, škodo, ki so jo utrpeli potrošniki, in druge ustrezne okoliščine.

Predlagano določilo tretjega odstavka 56. člena novega ZVPot ne razlikuje med različnimi primeri izvajanja nepoštenih poslovnih praks in tudi ne upošteva načela sorazmernosti. Na podlagi predlaganega določila bi lahko v praksi prišlo do neupravičene obogatitve na strani potrošnika (odvisno od vrste, vrednosti in namena uporabe blaga kot tudi dolžine obdobja pred vračilom). Poleg tega lahko potrošnik že skladno z obstoječo nacionalno zakonodajo uveljavlja ustrezne zahtevke, s katerimi je zadoščeno novemu 11a. členu Direktive 2005/29/ES.

K 82. členu , 1. odstavek ter k 97. členu, 1. odstavek

Predlagamo, da se iz prvega odstavka 82. člen briše besedilo »ki ni daljši od 30 dni« oz. podredno da se rok podaljša na 60 dni.

Predlagamo, da se prvi odstavek 97. člena novega ZVPot v delu, ki določa rok za odpravo napak, spremeni tako, da se glasi:

»(1) Če blago, za katero je izdana obvezna garancija, ne deluje brezhibno ali nima lastnosti, navedenih v garancijskem listu ali oglaševalskem sporočilu, lahko potrošnik najprej zahteva odpravo napak. Če napake niso odpravljene v skupnem roku 45 dni od dneva, ko je proizvajalec ali pooblaščen servis od potrošnika prejel zahtevo za odpravo napak, mora proizvajalec potrošniku brezplačno zamenjati blago z enakim, novim in brezhibnim blagom.«

Obrazložitev:

Zaradi raznolikosti situacij, ki jih pokriva ZVpot-1 je nemogoče predvideti kateri rok bo ustrezen za vse dejanske stanove, ki bodo zapadli pod to določbo. Menimo, da je rok 30 dni občutno prekratek, saj je bil že sedaj veljavni rok 45 dni za garancijsko popravilo prekratek. Rok za odpravo stvarne napake pa v trenutno veljavnem zakonu sploh ni izrecno določen. Iz dosedanje prakse je moč zaključiti, da ob pošiljanju telefonskega aparata na servis, le tega servis ne vrne v roku 30 dni. Pri tem opozarjamo, da 14. člen Direktive (EU) 2019/771 ne določa roka 30 dni, ampak govori le o razumnem roku. Ob vsem tem pa je potrebno dodati, da je v luči trenutnih svetovnih razmer dobava raznih materialov močno okrnjena, kar ima za posledico daljše roke dobave rezervnih delov ter tudi daljši rok za popravilo naprave. V sled navedenega predlagamo, da se razumni rok prilagodi na realno stanje.

Iz obrazložitve zakona izhaja težnja, da se rok za odpravo napak iz naslova garancije skrajša na 30 dni zaradi uskladitve oz. izenačitve z rokom iz naslova zagotovitve skladnosti blaga. Glede na to, da v 82. členu novega ZVPot predlagamo črtanje roka 30 dni za zagotovitev skladnosti in

ohranitev zahteve po razumnem roku, predlagamo, da ostane ureditev glede roka za odpravo napak iz naslova garancije enaka kot do zdaj, torej rok 45 dni. Tudi sicer je takšna ureditev v poslovni praksi že utečena in potrošnikom poznana, zato ni potrebe po skrajšanju tega roka.

K 97. členu, 3. in 4. odstavek

Predlagamo, da se izraz »(ne)skladnost blaga« nadomesti z izrazom »napake«.

Obrazložitev:

Skladnost blaga se z novelo ZVPot uporablja v drugem kontekstu, zato menimo, da ni ustrezno uporabljati izraza (ne)skladnost pri urejanju garancijskih zahtevkov.

K 4. in 106. členu

Nujno je potrebno jasneje opredeliti definiciji digitalne vsebine in digitalne storitve in v tej povezavi tudi določbe tretjega poglavja novega ZVPot, da bo jasno, kaj točno se z zakonom zasleduje in katere so tiste storitev in vsebine, ki se štejejo, kot digitalne storitev in digitalne vsebine. Prevelika odprtost definicij pušča možnost različnih interpretacij ter ne zagotavlja pravne varnosti ne potrošnikom ne podjetjem.

Obrazložitev:

Glede na to, da gre za povsem novo vsebino, ki jo določa Direktiva (EU) 2019/770 menimo, da je zgolj implementacija oz. dobesedni prepis Direktive v ZVPot—1 premalo. Gre za povsem novo materijo, ki bi morala biti zakonsko bolj konkretizirana, saj iz samega besedila členov ni moč razbrati oz. preslikati na konkretne primere, kaj je digitalna vsebina in kaj je digitalna storitev. Tako posamezni udeleženec na trgu (bodisi potrošnik bodisi ponudnik digitalnih vsebin oz. digitalnih storitev) iz osnutka predloga zakona ne more razbrati, za katere storitve oz. vsebine se bodo uporabljale določbe iz III. poglavja, kar ne zagotavlja pravne varnosti tako za potrošnike kot ponudnike. V sled navedenega predlagamo, da se členi ustrezno popravijo na podlagi uvodnih (in drugih) določil predmetne Direktive, da bo operaterjem z začetkom veljave zakona povsem jasno, ali posamezne vsebine oz. storitve, ki jih ponujajo na trgu, zapadejo pod določbe III. poglavja ali ne.

Takšna nejasnost je v praksi izredno nevarna, saj je povsem odprta za različne interpretacije, kar je v nasprotju s temelji pravne varnosti. To torej je vse prej kot pravno varno in stabilno okolje. Hkrati pa je vprašljiva regulacija tako široko opredeljenih storitev, saj si niti zakonodajalec ne more jasno predstavljati, kaj natančno ureja in kako bo takšna regulacija učinkovala v praksi in koliko bo sploh smiselna in ne prekomerno omejujoča za svobodno gospodarsko pobudo deležnikov na trgu.

K 106. členu , 4. in 5. odstavek

Predlagamo brisanje 3., 4. in 5. odstavka 106. člen novega ZVPot.

Obrazložitev:

Predlog novega ZVPot v 3., 4. in 5. odstavku 106. člena določa:

(3) Če potrošnik izkoristi možnost odstopa od drugih elementov pogodbe skladno s

prejšnjim odstavkom, ne plača stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dodatnih stroškov.

- (4) *Potrošnik, ki je ob sklenitvi paketne pogodbe prejel blago in je v skladu s prejšnjim odstavkom odstopil od paketne pogodbe, lahko pri odstopu od te paketne pogodbe pred potekom obdobja trajanja pogodbe izbira, ali bo podjetju povrnil znesek, ki ustreza sorazmernemu delu celotne vrednosti prejetega blaga in prejeta blago obdržal, ali pa bo podjetju na stroške podjetja vrnil blago v stanju, v kakršnem mu je bilo dobavljeno, podjetje pa mu bo vrnilo kupnino.*
- (5) *Znesek sorazmernega dela celotne vrednosti prejetega blaga iz prejšnjega odstavka ne sme presegati njegove vrednosti, določene ob sklenitvi paketne pogodbe, ali preostalega dela mesečnih plačil za prejeta blago do izteka obdobja trajanja pogodbe, odvisno od tega, kateri znesek je nižji.*

Ocenjujemo, da gre v dotičnem primeru za uporabo enake logike, kot se je skozi prakso izoblikovala na področju elektronskih komunikacijskih storitev in je sedaj prenesena še na področje potrošniškega prava. Takšna določba je v dotičnem primeru povsem nelogična in neživiljenjska. Na področju elektronskih komunikacij je do nje prišlo zaradi vezav, ki so se v praksi pokazale kot potrošniško zelo zaželeno, saj potrošnikom prinašajo določene ugodnosti. Posledično je zakonodajalec ocenil, da mora zakonsko urediti ponudbo, ki vključuje vezavo na terminalsko opremo za določeno obdobje, zaradi česar potrošnik to prejme za znatno ugodnejšo ceno, razen če pred potekom obdobja odstopi od pogodbe. V primeru predčasne prekinitve pogodbe pa mora potrošnik ponudniku vrniti terminalsko opremo in plačati uporabnino ali pa obdržati terminalsko opremo in plačati sorazmerni del ugodnosti, ki mu jo je ponudnik nudil, pod pogojem, da ne pride do predhodne prekinitve. V ozadju je poslovni model, da se potrošnik zaveže ostati stranka ponudnika določen čas, dlje časa, kot ostane, večjo ugodnost mu ponudnik zagotovi. Zato je logično, da če ostane krajši čas od predvidenega, določen del ugodnosti vrne, saj bi bil do njega upravičen le, če bi ostal daljši čas.

Na področju elektronskih komunikacij je praksa narekovala regulacijo tega področja, pri čemer je še vedno veliko polemik v zvezi s to regulacijo, saj bo zaradi nje najverjetneje na koncu potrošnik prikrajšan za ugodnejše ponudbe. Na tem mestu polemik ne bi odpirali, saj je na tem mestu bistvo v tem, da se želi podoben pristop zavzeti generalno za področje digitalnih storitev in vsebin, pri čemer način, na katerega se tega loteva novi ZVPot nima s konceptom na področju elektronskih komunikacij absolutno ničesar skupnega. Na področju elektronskih komunikacij je pravica do vračila sorazmernega dela vrednosti oziroma vračila opreme vezana na prejem ugodnosti na to opremo za obdobje vezave (12 ali 24 mesecev) in na sorazmerni del vračila te ugodnosti v primeru predčasne prekinitve in ne zgolj za primer paketne ponudbe.

106. členu novega ZVPot pa je toliko nejasen, da bi lahko dopuščal povsem nepravilno razlago, ki bi bila hkrati tudi v nasprotju z ustavno pravico do svobodne gospodarske pobude in sicer, da se pravica do vračila sorazmernega dela vrednosti oziroma vračila opreme veže zgolj na sprejem paketne ponudbe in da gre za vračilo sorazmernega dela vrednosti samega produkta in ne sorazmernega dela ugodnosti, ki jo je potrošnik prejel zaradi nakupa tega produkta. Takšna interpretacija pa je popolnoma nelogična, saj bi pomenila, da je za primer razdora pogodbe za en del paketne ponudbe, potrošnik neupravičeno obogaten s prekinitvijo drugega dela paketne ponudbe v škodo ponudnika.

Navedeni člen namreč dopušča interpretacijo, da je nekdo v okviru paketne ponudbe sklenil kupoprodajno pogodbo za digitalno uro, hkrati pa nabavil še digitalni zemljevid, da ga bo lahko nanjo naložil, katerega pogodba zaradi specifičnega posodabljanja traja 1 leto, in ker je pričakoval, da bo zemljevid podrobnejši, ali pa si je zgolj kasneje premislil in premajhno podrobnost zemljevida zgolj uporabil, kot razlog, lahko odstopi tako od pogodbe za zemljevid, hkrati pa tudi od kupoprodajne pogodbe za digitalno uro, pri čemer ima pravico uro bodisi vrniti bodisi obdržati in povrniti sorazmerni del vrednosti te digitalne ure?! **Torej ne sorazmernega**

dela ugodnosti, ki jo je prejel, ker je hkrati kupil zemljevid in uro, ampak kar sorazmerni del vrednosti digitalne ure?! Takšen zaključek je povsem v nasprotju z osnovno civilnopravno logiko pogodbenih razmerij, na podlagi katere nobena izmed pogodbenih strank ne sme biti obogatena na račun druge pogodbene stranke, ko so pogodbeni razmerja konstruirana na načelu enakovrednosti medsebojnih pravic in obveznosti, kot tudi uravnoteženih prejemkov in dajatev. Poleg tega pa je tudi neustaven in prekomerno posega v svobodno gospodarsko pobudo pobudnikov na trgu. Razumljivo, da zakonodaja ščiti šibkejšo stranko pogodbenega razmerja, a to nikakor ne sme iti v škodo nasprotne pogodbe stranke, čeprav je to gospodarski subjekt (podjetje).

Glede na nelogičnost, neenakopravnost, neustavnost zgoraj podane razlage, se navedeni člen lahko razlaga zgolj v smislu, da je potrošnik upravičen do vračila oz. obdržanje in plačilo sorazmernega dela vrednosti, ki ustreza sorazmernemu delu prejete ugodnosti, zgolj v primeru, ko sta pogodbeni stranki vnaprej dogovorjeni o takšnem postopanju, kar je smiselno v primeru zagotovitve neke ugodnosti (npr. nižjo ceno opreme) v zameno, da je potrošnik določen čas naročen na neko storitev in nikakor ne, kar vedno in povsod.

Ob tem je treba opozoriti, da zadnja verzija predloga ZVPot glede na prehodno verzijo predloga zakona v 4. odstavku 106. člena ne vsebuje več določbe, ki je določala obveznost potrošnika, da v primeru vračila blaga plača uporabnino za čas uporabe blaga. Zaradi navedenega so izpostavljena določila 106. člena še bolj sporna, kot so bila v predhodni verziji predloga, njihova izključitev iz zakona iz zgoraj navedenih razlogov pa nujno potrebna.

K 4. in 151. členu, 1. odstavek

Predlagamo, da se v prvem odstavku 151. členu za prvim stavkom doda naslednje besedilo:

»Primeren trajni nosilec podatkov so tudi spletna mesta, če jih je mogoče uporabljati tako dolgo, kot je potrebno za namene dostopanja do informacij, in če ta spletna mesta omogočajo reproduciranje tam shranjenih informacij v nespremenjeni obliki.«

Glede na predlog spremembe 151. člena novega ZVPot je posledično treba dopolniti tudi definicijo 4. člena novega člena ZVPot v delu, ki določa definicijo »trajnega nosilca«.

Obrazložitev:

Gre za zagotovitev predhodnih informacij, ki se nanašajo na sklenitev pogodbe. Skladno z navedenim, bo potrošniku omogočeno trajno shranjevanje nanj naslovljenih podatkov ali informacij, trajen dostop do njih in njihova reprodukcija. Tovrstni primer bi namreč veljal zgolj v primeru, da bi podjetje zagotovilo »arhivsko« bazo informacij.

Glede na predlog spremembe 151. člena ZVPot je posledično treba dopolniti tudi definicijo »trajnega nosilca« v 27. tč. prvega odstavka 4. člena predloga spremembe ZVPot. Prevelika odprtost definicije 4. člena v delu, ki določa kaj je »trajni nosilec«, namreč pušča možnost različnih interpretacij ter ne zagotavlja pravne varnosti ne potrošnikom ne podjetjem.

K 238. členu novega ZVPot

Predlagamo, da se 238. člen novega ZVPot spremeni tako, da se črta spodnja meja globe, da se predpiše globa do 4 odstotke (oziroma v primeru kršitev z razsežnostjo Unije do 5 odstotkov) letnega prometa podjetja z blagom oziroma storitvami, ki so predmet prekrška v zadevni državi članici oziroma državah članicah Evropske unije v predhodnem

poslovnem letu, ter se tako 1. in 2. odstavek 238. člena novega ZVPot glasita:

»(1) Za prekršek iz 1. in 2. ter prekršek iz 8. do 10. točke prvega odstavka 239. člena tega zakona ali za prekršek iz 22. in 45. do 56. točke prvega odstavka 240. člena tega zakona, če prekršek predstavlja močno razširjeno kršitev v skladu s 3. točko 3. člena Uredbe 2017/2394/EU se z globo do 4 odstotke letnega prometa podjetja z blagom oziroma storitvami, ki so predmet prekrška, v zadevni državi članici oziroma državah članicah Evropske unije v predhodnem poslovnem letu kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost..«

(2) Če prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena predstavlja močno razširjeno kršitev z razsežnostjo Unije v skladu s 4. točko 3. člena Uredbe (EU) 2017/2394, se z globo do 5 odstotkov letnega prometa podjetja z blagom oziroma storitvami, ki so predmet prekrška, v zadevni državi članici oziroma državah članicah Evropske unije v predhodnem poslovnem letu kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

Obrazložitev:

Predlagamo, da se briše spodnja meja globe ter se predpiše globa do 4 odstotke (oziroma v primeru kršitev z razsežnostjo Unije do 5 odstotkov) letnega prometa podjetja z blagom oziroma storitvami, ki so predmet kršitve, ne pa od celotnega letnega prometa podjetja.

S tem se doseže tudi sorazmernost predpisane globe ter je predpisana globa povezana z letnim prometom, ki je bil ustvarjen v zvezi s kršitvijo oziroma prekrškom. Letni promet podjetja z blagom oziroma storitvami, ki so povezane s kršitvijo, lahko predstavlja manjši ali večji del glede na celoten letni promet določenega podjetja. Menimo, da je treba predpisano globo vezati na letni promet povezan s kršitvijo in ne na celoten letni promet podjetja. Poudarjamo, da je pri predpisovanju glob potrebna določnost in sorazmernost predpisanih sankcij. Pri odmeri globe pa prekrškovni organ upošteva merila iz 237. člena novega ZVPot.

Dodajamo, da Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 v 9. členu določa, da morajo biti kazni iz točke (h) morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne, v skladu z zahtevami zakonodaje Unije o varstvu interesov potrošnikov, ne določa pa višine predpisanih glob.

K 250. členu

Primarno predlagamo, da se 250. člen novega ZVPot spremeni tako, da se glasi:

»Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi, razen za operaterje elektronskih komunikacij skladno z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, ki ga prično uporabljati 9 mesecev po njegovi uveljavitvi.«

Podredno pa predlagamo, da se 248. člen novega ZVPot spremeni tako, da se glasi:

»Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 9 mesecev po njegovi uveljavitvi.«

Obrazložitev:

Sprememba zakona je zelo obsežne narave, ki terja določitev novih postopanj, morebitne

prilagoditve poslovnih modelov, pogodbenih razmerij tako na veleprodajni kot maloprodajni ravni. Vsekakor take spremembe terjajo svoj čas in menimo, da rok, da se začne zakon uporabljati tri mesece po njegovi uveljavitvi nikakor ni dovolj. Že samo ureditev pogodbenih razmerij s proizvajalci blaga glede stvarne napake in garancije terja nova pogajanja in sklenitev ustreznih aneksov k obstoječim pogodbam. Nato pa je potrebno uvesti še nove procese, izobraziti prodajno osebje, urediti poprodajne procese itd., kar vse nikakor ni mogoče izvesti v predvidenem roku treh mesecev. Prav tako bo potrebno ustrezno prilagoditi splošne pogoje poslovanja in o tem obvestiti naročnike (potrošnike). Na področju elektronskih komunikacij to pomeni, da jih bo potrebno prilagoditi glede na prihajajoči zakon o elektronskih komunikacijah ter po točno določenem postopku. Obstoječi (in tudi predlog novega zakona) o elektronskih komunikacijah predvideva točno določen postopek obveščanja naročnikov in sicer jih je potrebno na točno določen način 30 dni pred uveljavitvijo novih pogojev obvestiti, da imajo ustrezen čas, da se seznanijo z vsemi novostmi. To pomeni, da morajo biti vsi logistični postopki in koncepti v okviru družbe domišljeni, pripravljeni in objavljeni toliko prej, kar resnično omejuje čas priprave pogojev in njihovo prilagoditev novemu ZVPot.

2. SKLOP

K 33. členu, 2. odstavek

V 2. odstavku predlagamo brisanje naslednjega besedila: »hkrati pa tudi ne višine zamudnih obresti«.

Drugi odstavek naj se glasi:

»(2) Stroški opomina, ki ga izda podjetje v primeru zamude plačila potrošnika kot pogodbene stranke, ne smejo presegati dejanskih stroškov izdelave in pošiljanja opomina.«

Obrazložitev:

Določba drugega odstavka 33. člena je sicer enaka, kot že določba drugega odstavka 27.a člena trenutno veljavnega ZVPot, a je za operaterje obremenjujoča in na to opozarjamo operaterji že dlje časa. Slednji določa, da stroški opomina, ki ga izda podjetje, v primeru zamude plačila potrošnika kot pogodbene stranke, ne smejo presegati dejanskih stroškov izdelave in pošiljanja opomina, hkrati pa tudi ne višine zamudnih obresti. Takšna ureditev omejuje podjetje pri obračunavanju in zaračunavanju stroškov opominjanja in to v obsegu, ki mu ne omogoča povračila dejanskih potrebnih administrativnih in drugih stroškov, ki jih je imel pri izvajanju izvensodnega pisnega opominjanja svojih dolžnikov v primeru zamude oziroma neplačila že dobavljenih storitev. Pri tem je potrebno imeti v mislih tudi to, da je podjetje pogodbi zvesta stranka, potrošnik pa je tisti, ki z neplačilom pogodbo krši.

Dejstvo je, da dejanski stroški opominjanja nedvomno precej presegajo znesek zakonskih zamudnih obresti, zato je podjetje postavljeno v položaj, ko mora razliko med zakonskimi zamudnimi obrestmi in dejanskimi stroški nositi samo, čeprav je dolžnik (potrošnik) tisti, ki ni izpolnil svoje obveznosti plačila, medtem ko je podjetje svoj del obveznosti v celoti izpolnilo. Podjetje, kot pogodbi zvesta stranka, v primeru neizpolnjevanja obveznosti potrošnikov po sklenjeni pogodbi nase v postopku uveljavljanja svoje terjatve do potrošnika, prevzema dodatno materialno breme, ki pomeni razliko med dejanskimi stroški opominjanja in zakonsko priznanimi stroški opominjanja, za kar ni nobenega razumnega razloga. Takšna ureditev nedvomno nesorazmerno in neutemeljeno posega v pravni in ekonomski položaj podjetij. To pride do izraza predvsem v primerih, ko podjetje zaračunava nizke zneske plačevanja storitev, saj so temu

ustrezno potem tudi zamudne obresti izredno nizke. Za primer vzemimo stroške storitev elektronskih komunikacijskih storitev, kjer je npr. bil povprečni mesečni strošek na fizično osebo 18,26 EUR (za leto 2015), od katerega se na 8. dan po zapadlosti računa zamudne obresti obračunane v višini 0,03 EUR. Upoštevajoč navedeno, je bilo v letu 2015 izračunano, da si je operater lahko pokrila zgolj dobrih 8 % dejanskih in izkazanih stroškov PTT storitev oziroma stroškov poštne, ki jih je imel operater z opominjanjem svojih neplačnikov potrošnikov. In tu govorimo zgolj o stroških poštne in ne tudi vseh preostalih stroških, ki jim je operater izpostavljen v zvezi z izdajo opominov. V izračun so bili zajeti le stroški poštne in ne tudi vsi ostali stroški, ki v družbi operaterjev nastajajo v zvezi s pisnim opominjanjem (stroški zaposlenih, administracije, papirja, tiska, energije, stroški vzdrževanja sistemov, stroški najema in vzdrževanja, poslovnih prostorov, amortizacije idr.).

Stroški opominjanja torej znatno presegajo višino zakonskih zamudnih obresti, ki jih podjetje lahko obračuna potrošnikom v primeru neplačila dobavljenih storitev. Navedeno pomeni, da že stroški poštnih storitev, ki podjetju mesečno nastajajo v zvezi s pošiljanjem pisnih opominov po pošti, znatno presegajo znesek zakonskih zamudnih obresti, s katerim je omejena višina stroškov opominjanja, ki jih lahko podjetje zaračuna potrošniku v zvezi z izvensodnimi aktivnostmi v smeri izterjave zapadlih neplačanih obveznosti.

Podjetjem tako na mesečni ravni stalno in konsistentno nastaja velika poslovna škoda v višini razlike med dejanskimi mesečnimi stroški opominjanja po ZVPot in priznanimi stroški opominjanja na podlagi trenutno veljavnega drugega odstavka 27. a člena ZVPot, ki ima za podjetje hujše posledice, zato je nujno potrebno brisati del drugega odstavka 33. člen novega ZVPot, ki določa, da stroški opominov ne smejo presegati višine zamudnih obresti.

K 230. členu

Predlagamo, da se 230. člen novega ZVPot spremeni tako, da se glasi:

»Tržni inšpektorat nadzira uresničevanje tega zakona in izreka ukrepe v skladu z zakonom.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se izrecno določi, da je za nadzor nad uresničevanjem tega zakona pristojen Tržni inšpektorat. Določba »drugi pristojni inšpekcijski organi v skladu s svojimi pooblastili« je preveč odprta in ni jasno, kateri vse inšpekcijski organi in za nadzor katerih določb novega ZVPot so pristojni. Zlasti ob upoštevanju, da se na podlagi ZVPot za kršitve lahko izrekajo tudi globe, je tudi z vidika kaznovalnega prava potrebna jasna razmejitev prisojnosti inšpekcijskih organov ter določnost. Poleg tega imajo drugi inšpekcijski organi izrecno določeno pristojnost in pooblastila v drugih zakonih. Z razširitvijo pristojnih inšpekcijskih organov pa se lahko razvije več različnih interpretacij zakona, kar lahko povzroča dodatno zmedo in pravno negotovost.

S spoštovanjem,

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

Poslano naslovniku na e-naslov: gp@dz-rs.si